

Становище

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по педагогика, област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература в началния етап на образованието), обявен в ДВ, бр. 56 от 30 юни 2023

Доц. д-р Мая Сотирова е единствен кандидат в конкурса за доцент по професионалното направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по български език и литература в началния етап на образованието).

1. Биографични данни:

1.1. Образование

Доц. д-р Мая Сотирова завършва висше образование през 1992 год. като магистър по Начална училищна педагогика в Софийския университет “Св. Климент Охридски”, Факултет по начална и предучилищна педагогика. През 2009 г. осъществява едногодишна допълнителна педагогическа квалификация „Интеркултурно образование“. Осъществява и редица квалификационни курсове(на национално и международно равнище), които обогатяват професионалната ѝ подготовка и преподавателските ѝ умения. През 1997 год. защитава дисертационен труд на тема: „Нестандартността като възпитателен феномен“ в СУ „Св. Климент Охридски“ и получава образователната и научна степен „Доктор“.

1.2. Професионално развитие:

Доц. Д-р Мая Сотирова започва професионалния си път през 1993 г. като **начален учител** в СОУ “Св. Климент Охридски”; 36 СОУ “Максим Горки” – София – Дупница(1993-1994); 36 СОУ “Максим Горки” – София(1995-1998); СОУЧЕ “Св. Паисий Хилендарски” – Дупница(1998-2000); СОУЧЕ “Св. Паисий Хилендарски” – Дупница(1998 – 2000) За периода 1994г. -1997г. е и хоноруван асистент в Софийски университет “Св. Климент Охридски”, Факултет по начална и предучилищна педагогика; **Преподавател** в Технически университет – София; Педагогически колеж “Св. Иван Рилски” – Дупница(2000-2009)- последователно като асистент и главен асистент; Югозападен университет “Неофит Рилски” – Център за продължаващо

обучение; Югозападен университет “Неофит Рилски” – Факултет по педагогика(2009 – 2012). От 2011 год. От 2011 до сега – доцент в Югозападен университет “Неофит Рилски” – Факултет по педагогика.

Административни длъжности:

- Заместник-директор на Център за продължаващо обучение към Факултета по педагогика;
- Заместник-декан на Факултета по педагогика;
- Заместник-декан по "Образователни дейности на студенти по ОКС „бакалавър“ и „магистър“, продължаващо обучение на студентите, качество на обучение, акредитация.

2. Анализ на преподавателската, изследователската и творческата дейност:

2.1. Публикации

В конкурса доц. д-р Мая Сотирова представя общо 76 публикации – 23 от които създадени след придобиването на докторската дисертация и директно свързани с тематиката на конкурса, а именно:

- Хабилизационен труд – монография(1) ;
- Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация(10);
- Статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете(12);

Останалите публикации от общия списък не са анализирани, но не остават без внимание, защото очертават в пълнота цялостния научен профил и изследователска посветеност на кандидатката.

Основният акцент, очертаващ изследователските усилия на доц. д-р Мая Сотирова и нейните научни постижения е свързан със съвременната парадигма на обучението по български език и литература на учениците в началните класове – в неговата пълнота и актуалност. С подчертана изследователска проникновеност и практическа състоятелност са разгледани особено значими теми като: персонализираното обучение в началните класове; развитие на ключовите

компетентности с фокус върху комуникативните умения; интензивния характер на мултикултурната образователна среда и претенциите ѝ за нестандартност и персонафикация; образование на деца със специални образователни потребности; кариерното ориентиране в мултикултурното образование... И всичко това, подчинено на психичните особености на малките ученици, потребностите от личностно-ориентиран образователен подход и дълбока ценностна подплатеност на образователния процес.

В хабилитационния труд „Персонализираното обучение по български език в начален етап на основната образователна степен“ са изяснени същността и спецификите на персонализираното обучение. Предложена е концептуална рамка на съвременна дидактическа технология, обхващаща в синергетична обвързаност основните елементи на обучението: цели, учебно съдържание, методи, средства и форми на обучение. Конкретизирани са и предизвикателствата, предпоставени от новия социален контекст и типологията на съвременното дете.

Обединяваща тема в цялостното творчество на доц. Д-р Мая Сотирова се очертава формирането на ключови компетентности, с фокус върху обучението по български език и литература. Много компетентно, авторката конкретизира подходите в работата на учителя, прониквайки не само във философско-педагогическата и ценностна сърцевина на проблема, но и във възможните вариативни технологични решения. Справедливо е подчертана водещата роля на индивидуалния подход в работата на учителя.

С изследователска вещина и практическа опитност, доц. д-р Мая Сотирова коментира формирането на диалогични умения у учениците в различни комуникационни ситуации като основен инструмент за овладяване на практически умения, пригодни за разнородна познавателна дейност и приобщаване към образователната среда. Като изключително полезно постижение оценявам идеите ѝ за приобщаване към образователната среда на децата със специфични образователни потребности. Мисля, че в този изследователски периметър кандидатката би могла да дообогати своите проучвания и да даде още полезни идеи, третиращи някои типични обучителни проблеми и при деца „в норма“. В този план педагогическата практика изпитва огромни дефицити.

2.2. Участия в научни форуми

Доц. д-р Мая Сотирова впечатлява с изследователската си и творческа дейност. Участвала е в 17 национални и 9 международни конференции, 7 обучителни форума, 17 национални и международни проекти - всички свързани с актуални проблеми на образованието, отразени компетентно в нейните публикации като цяло.

3. Цитирания

Доц. д-р Мая Сотирова е разпознаваема сред педагогическата общност със своя научен авторитет и постижения. Доказателство за това са позоваванията на нейни публикации от различни български и чужди автори (50).

4. Награди:

Доц. д-р Мая Сотирова е избрана за личност на годината – Дупница 2007. Категория “Гражданска активност”. Обединение “Достойни за Дупница”

5. Научни приноси:

Приемам, формулираните от доц. д-р Мая Сотирова научни приноси. Освен подчертано практико-приложен характер, те имат и дълбок социален смисъл. И това ги прави особено ценни.

Обобщено, приносите могат да бъдат формулирани по следния начин:

1. Предложена е концептуална рамка за разработване на дидактическа технология на персонализирано обучение по български език в начален етап на основното образование, като са очертани параметрите на персонализацията във всеки един от компонентите на обучението – цели, учебно съдържание, методи, средства и форми на обучение;
2. Компетентностната ориентация на обучението в началните класове се разглежда в контекста на новата образователна парадигма, която обвързва овладяването на ключовите компетентности с постигането на базовото равнище на функционална грамотност на ученика. Очертани са теоретичните възможности, които съдържа родноезиковото обучение за ранна подкрепа при комуникативни затруднения и риск от социална изолация.
3. Изследвани в дълбочина са параметрите на интеркултурната комуникативна компетентност като една от ключовите цели на съвременното образование. Тя се разглежда в рамките на общата комуникативна компетентност, което определя тясната връзка между въпросите на езиковото разнообразие и социалната

адаптивност на индивида, а също и тяхната значимост за социалната стабилност и кохезия.

4. Изведени са специфичните трудности, които срещат учениците с малцинствена етническа принадлежност в процеса на овладяването на четенето в периода на ограмотяването и в процеса на формиране на читателски интереси и читателска култура в уроците по литература (четене). Разработени са методически насоки за оптимизиране на обучението по четене в културно хетерогенни класове. Специално внимание е отделено на обучението по четене и приобщаването на децата от ромския етнос към света на художествената литература.
5. Компетентно са представени специфичните очертания на интеркултурната компетентност в подготовката на специалисти по кариерно ориентиране за системата на училищното образование и в подготовката на наставници при дуална система на обучение.

Заключение:

Доц. Д-р Мая Сотирова отговаря на всички минимални изисквания, заложи в по чл. 26 от ЗРАСРБ. Разпознаваема е сред педагогическата общност като авторитетен учен и уважаван колега и преподавател.

Направеният цялостен анализ на научния профил на доц. д-р Мая Сотирова ми дава основание да препоръчам убедено на уважаемите членове на научното жури да предложат на ФС на ФП при СУ „Св. Климент Охридски“ да подкрепи кандидатурата на доц. Д-р Мая Сотирова за заемане на академичната длъжност „**Доцент**“.

3.10.2023 г.

Изготвил становището:.....

(Проф. д-р Емилия Василева)